

LEKCJA HISTORII WEDŁUG MOJŻESZA

Teksty przewodnie: 1 Kor 10,3-4; Pwt 1,30.

Zakres studium: Pwt 1-3; Wj 32,29-32; Lb 14; Ef 3,10; Rdz 15,1-16; J 14,9.

Część I: Przegląd

Stosownie do struktury księgi nawiązującej do przymierza mowa Mojżesza zaczyna się „preambułą” (Pwt 1,1-5), która ma dwie funkcje. Po pierwsze, wskazuje charakter treści księgi zaznaczone wyrażeniem „Oto słowa” (Pwt 1,1). Te „słowa” odnoszą się nie tylko do słów Mojżesza jako proroka i przywódcy Izraela, ale także do „słów” Boga, Jego przykazań (por. Lb 36,13), które Mojżesz później wyjaśni (Pwt 1,5), oraz do Bożych działań w wydarzeniach historii zbawienia. Po drugie, wskazuje miejsce i czas ostatniego świadectwa Mojżesza dla jego ludu: „za Jordanem” (Pwt 1,1), to znaczy w Zajordanii z punktu widzenia Ziemi Obiecanej (Lb 36,13), i „w czterdziestym roku” (Pwt 1,3), to znaczy w ostatnim roku wędrówki Izraelitów po pustyni.

Po tej „preambule” następuje historyczny prolog będący przeglądem wydarzeń, z których Mojżesz czerpie lekcje dla swego ludu.

Tematy lekcji

- Pamiętajcie i miejcie nadzieję
- Bóg walczy za was
- Bóg wypełnia swoje słowo
- Łaska i sprawiedliwość

Część II: Komentarz

Historyczny przegląd Mojżesza obejmuje trzy zasadnicze wydarzenia z czasu wędrówki Izraelitów, zawarcie przez Boga przymierza z Jego ludem na Horebie (Pwt 1,6-18), bunt ludu w oazie w Kadesz-Barnea (Pwt 1,19-46) oraz podbój Gileadu (Pwt 2,1-3,29).

Zawarcie przymierza na Horebie (Pwt 1,6-18)

Góra Horeb była miejscem ukazania się Boga. Horeb i Synaj to dwie nazwy tej samej góry, na której Bóg objawił się Izraelowi i zawarł przymierze z ludem, nadając Izraelitom swoje prawo (Wj 3,1). Mojżesz podkreślił bliską osobistą więź między Izraelitami i Bogiem, którego nazwał „Panem, naszym Bogiem” (Pwt 1,6). Tytuł ten jest często używany w *Księdze Powtórzonego Prawa*. Mojżesz przypomina swojemu ludowi o Bożym poleceniu wyruszenia: „Już dosyć waszego pobytu na tej górze” (Pwt 1,6).

Jakkolwiek ważny był ten wielki moment nabożeństwa, Bóg uznał, że nadszedł czas działania. Bóg Izraela nie zakłada klasztorów. Nie jest jedynie Bogiem modlitwy i rozmyślenia, ale ponagla swój lud do pójścia i objęcia w posiadanie ziemi obiecanej patriarchom - Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi (Pwt 1,8; por. Rdz 12,7). Dlatego Bóg jest nazwany „Panem, Bogiem waszych ojców” (Pwt 1,11). To wydarzenie jest zatem przedstawione jako spełnienie słów Boga. Pogląd ten jest wzmocniony przez odwołanie się Mojżesza do natury ludu, który teraz pomnożył się tysiąckrotnie i stał się „liczny jak gwiazdy na niebie” (Pwt 1,10), co było także cudownym spełnieniem Bożej obietnicy (por. Rdz 15,5; 22,17). To zadanie wymaga nie tylko spełnienia trudnego obowiązku przygotowania do wojny, ale także zorganizowania narodu. W tym celu niezbędni byli mądrzy (Pwt 1,13) i sprawiedliwi sędziowie (Pwt 1,16).

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Dlaczego Bóg został nazwany „Bogiem waszych ojców”? Jak ważne jest pamiętanie o „ojcach” w naszej religii? Czy taki tytuł oznacza religię, która skupia się wyłącznie na przyszłości? Wyjaśnij swoją odpowiedź.

Bunt ludu w Kadesz-Barnea (Pwt 1,19-46)

Mojżesz opisał ten region jako miejsce, „które nam daje Pan, nasz Bóg” (Pwt 1,20). Zwróć uwagę na użycie czasu teraźniejszego, który podkreśla aktualność i pewność Bożego daru. Mojżesz przypomina Izraelitom, że wbrew Bożemu napomnieniu (Pwt 1,20-21) i zapewnieniu, iż Bóg będzie walczył za nas jak niegdyś w Egipcie (Pwt 1,30; por. Wj 14,14), lud zwątpił i uległ lękowi, nie chcąc podjąć ryzyka (Pwt 1,32). Izraelici popełnili dwa błędy.

Po pierwsze, kiedy wysłali szpiegów, by oszacować siłę mieszkańców kraju, i ujrzeli, że miejscowi to siłacze i olbrzymi, przerazili się i odmówili wyruszenia na podbój. Po drugie, kiedy zrozumieli, że Bóg rozgniewał się z powodu ich braku wiary, postanowili samowolnie wyruszyć i walczyć zuchwale przeciwko wrogowi bez

Bożego wsparcia. Wskutek tego nie tylko utracili okazję natychmiastowego wejścia do Ziemi Obiecanej i ponieśli wielką stratę, ale Bóg „poprzysiął”, że będą wędrować po pustyni przez 40 lat (Pwt 2,14). To samo wyrażenie - „poprzysiął” - jest użyte w przypadku przyrzeczenia danego przez Boga przodkom Izraelitów. Data „w czterdziestym roku” jest kolejnym ironicznym przypomnieniem spełnienia przez Boga Jego słowa. Mojżesz posłużył się wszystkimi tymi wydarzeniami, by przypomnieć Izraelowi Bożą obietnicę oraz ostrzec ich przed przekroczeniem Jordanu, iż muszą się nauczyć lekcji z przeszłości, aby bezpiecznie kroczyć w przyszłość.

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Jaka lekcja wiary jest zawarta w powtarzających się słowach Mojżesza, iż „Bóg będzie walczył za was”? Jak słowa te świadczą o metodzie podboju, jaką Bóg miał na myśli dla swojego ludu? Dlaczego Izraelici ponieśli klęskę, kiedy wyruszyli, by walczyć o własnych siłach?

Podbój Gileadu (Pwt 2,1-3,29)

Po spędzeniu dłuższego czasu w Kadesz-Barnea, Izraelici, lud izraelski, zwrócili się znowu ku północy, w kierunku Ziemi Obiecanej, ale nie podbili natychmiast kraju. Ciekawe, że musieli najpierw przejść przez krainy nieobjęte Bożą obietnicą, takie jak Edom, Moab i Ammon, a więc nie wdali się w walkę z mieszkańcami tych krajów. W czasie 40-letniego pobytu na „tej wielkiej pustyni” doświadczyli tego, jak bardzo Bóg chronił ich i troszczył się o nich (Pwt 2,7). Dopiero kiedy skończyło się „buntownicze pokolenie”, Izrael zaczął podbijać Ziemię Obiecaną. Jeden po drugim kanaanejscy wrogowie byli pokonywani i znikali z kraju. Izraelici obejmowali kraj w posiadanie i organizowali przydział ziemi.

Problem podboju

Biblijna narracja podboju kraju skupia się głównie na zwycięstwach, nie odnosząc się bezpośrednio do drażliwych i złożonych problemów etycznych związanych z tymi procesami. Tekst biblijny dostarcza jednak szeregu wskazówek i zasad pomagających nam odnieść się do tego problemu:

- Bóg daje. Bóg jest Właścicielem i Dawcą ziemi. Ta zasada jest potwierdzona wielokrotnie (Pwt 1,8.20.25.35). Zatem nie cały kraj został dany Izraelitom. Bóg dał niektóre części kraju Edomitom, potomkom Ezawa (Pwt 2,5), oraz Moabitom i Ammonitom, potomkom Lota (Pwt 2,9.19).

- Bóg zabiera. Bóg nie dał ziemi zbuntowanemu pokoleniu Izraelitów, którzy wędrowali po pustyni przez 40 lat. Zwróć uwagę, że nawet Mojżesz nie mógł wejść do Ziemi Obiecanej, gdyż zawiódł zaufanie Pana (Pwt 3,27). Bóg odebrał ziemię Amorytom, gdyż doszli do pełni swojej nieprawości (Rdz 15,16). Niedopuszczenie do wejścia Izraelitów do kraju i ich śmierć na pustyni należy rozumieć jako efekt sądu Bożego, podobnie jak wytracenie i wygnanie Kanaanejczyków z kraju.

- Bóg walczy. Ta zasada, powtórzona Jozuemu (Pwt 3,22) sugeruje, że w gruncie rzeczy to Bóg był zamierzonym autorem tej operacji sądu. Zwróć uwagę, że sąd, który obejmuje usunięcie zła, jest także aktem łaski na rzecz ludu Bożego.

Perspektywa eschatologiczna

Zwróć uwagę na eschatologiczne i mesjanistyczne zastosowanie przez Ellen G. White profetycznej wizji podboju Ziemi Obiecanej danej Abrahamowi w Rdz 15,16-18: „I usłyszał głos Boży, który mu oznajmił, by nie spodziewał się, że wkrótce wejdzie w posiadanie ziemi obiecanej oraz wskazał na przyszłe cierpienia jego potomków, zanim osiedlą się w Kanaanie. Został mu ujawniony plan odkupienia w śmierci Chrystusa, w Jego wielkiej ofierze oraz przyjsciu w chwale. *Abraham ujrzal także ziemię, której przywrócono piękno Edenu, i którą obejmie w wieczne posiadanie jako ostateczne i całkowite wypełnienie obietnicy*” (Ellen G. White, *Wybrańcy Boga*, wyd. 2, Warszawa 2018, s. 91).

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Dlaczego w szerszym Bożym planie zbawienia konieczne było, by Izraelici posiadli ziemię kanaanejską? Dlaczego Kanaan został opisany w kategoriach reminiscencji ogrodu Eden? Dlaczego idealna świętość wymaga całkowitego wykorzenia zła?

Część III: Zastosowanie

Mędrzec powiedział: „Większość moich zmartwień nigdy się nie ziściła”. Dlaczego ta refleksja jest szczególnie trafna w przypadku chrześcijanina? Przypuśćmy, że zmagasz się z trudnym projektem i martwisz się o jego powodzenie. Jak obietnica, iż „Bóg będzie walczył za ciebie”, pomaga ci pokonywać zmartwienia? Dlaczego wiara w Pana uwalnia od stresu i pomaga osiągać zamierzone cele?